

החברותא

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 483 בס"ד ערש"ק פרי חקת (ראש-הודש) כ"ט סיון תשע"ד

פצוצים יקרים

זאת חקת התורה (י"ט, ב.) רש"י: לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה מעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזרה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה ע"כ. וצ"ב דהרי רש"י בעצמו מביא להלן טעם ממדרש אגדה מיסודו של רבי משה הדרשן? אמנם תלוי מי הוא השואל, אם השמן ואומות העולם הם השואלים אל תהרהר אלא שתאמר גזרה היא מלפני, אבל אם רבי משה הדרשן שואל הקשב ושמע איזה דבר מוסר יש לו לומר לך...

פרה אדומה (י"ט, ב.) כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו (קהלת ז.) אמר שלמה חקרתי ופשפשתי כל התורה ומצאתי בה טעם, כיון שהגעתי לפרשת פרה אדומה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. הכוונה שאע"פ שכבר חקר ודרש היה במצב כאילו לא התחיל כלל. וזהו שאמר רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו.

אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול (י"ט, ב.) אותם שאינם רואים בעצמם שום חסרון, וכל מה שהם עושים, בעיניהם הוא כשר וישר בלי שום פגם, הללו הם מאותם שלא עלה עליהם עול, כלומר שאין עליהם עול של יראת שמים אמיתית.

פן בחרב אצא לקראתך (י"ט, י"ח) רש"י: אתם מתגאים בקול שהורישכם אביכם ואמרתם ונצק אל ה' וישמע קולנו, ואני אצא עליכם כמה שהורישני אבי ועל חרבך תחיה ע"כ. אע"פ שברכת יצחק לעשו היתה רק כאשר תריד אך מאחר ויש כאן חשש של גאווה כלשון רש"י אתם "מתגאים" בקול. מזה לכד יתכן ויש כבר שליטה לידי עשו בכח על חרבך תחיה...

יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל (כ, י"ב) הטעם שצוה ה' למשה שידבר אל הסלע הוא כדי להורות לישראל מה גדול כח הדבור הטוב והדבור הרע, וע"י כך יתנו את עצמם שלא לדבר שקר, לשון הרע, דברי מחלוקת ולא יגרמו לידי גלות וחרבן הבית. ובה ששינה, והכה את הסלע מנע מהם לקח זה לכן נענש שלא יבנם לארץ.

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום וגו' (כ, י"ד) בא וראה גדולת ומסירות משה בהנהגת העם, אע"פ ששמע משה זה עכשיו שלא יזכה להכנס לארץ ישראל בכ"ז לא נפל ברוחו והוסיף להנהיג את ישראל בכל כחו כבתחילה, שלח מלאכים אל מלך אדום ואח"כ אל מלך סיחון (כ"א, כ"א) וכו'. (רש"י הירש) **שמעו** נא המורים (כ, י"ז) משה גם בשעת תוכחתו נהג בצניעות הוא אמר שמעו "נא" המורים בלשון בקשה.

פן בחרב אצא לקראתך (כ, י"ח) נאמר בתהלים (ק"ב) רבת שכנה לי נפשי עם שונא שלום אני שלום וכי אדבר המה למלחמה. אמר דוד המלך ע"ה כיון שאני שרוי תמיד בתוך אויבים שונאי שלום [כמש"כ ציוה ה' ליעקב סביביו צריו]. ולכן גם כשאני מדבר שלום המה מתרגמים אותה למלחמה, כן בפרשתנו ישראל דברו אל מלך אדום דברי שלום והמה תרגמו אותה למלחמה פן בחרב אצא לקראתך.

והפשט את אהרן את בגדיו והלבש את אלעזר בנו (כ, כ"ז) וקשה כיצד לבש אהרן הבגדים בהר החר הרי אין יוצאים בבגדי כהונה חוץ לעזרה? יש מבארים שנרמז בזה מה שדרשו חז"ל שמיתת צדיקים מכפרת כמו פרה אדומה. וא"כ כמו שכהן הגדול יוצא חוץ להר הבית לעשות הפרה אדומה כך יוצא למות ובה נמצא מכפר על בני ישראל כפרה אדומה.

וימת אהרן שם (כ, כ"ח) דרשו חז"ל שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל משה אהרן ומרים, ושלשה מתנות ניתנו על ידם באר ענן ומן. מיכה אמר מה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט אהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך (מיכה ו.) בזכות הצניעות של מרים זכו לבאר, בזכות החסד של אהרן זכו לענן, ובזכות המשפט של משה רבנו זכו למן שהוא לחם חוקי המחזיק בחיים את קיומנו המוסרי.

האשק שיחת הרא"ש ז"ל לא נכתב ע"י אא

אדם, ובדיוק מפניו הוא בורח, לא קודם. ומזה אנו יכולים למצוא את הרבש"ע, לחיות איתו, ולהדבק בו לא כמו שאומרים דרך שגרה "הרבש"ע יעזור", אמירה שנאמרת מתוך הרגל, ממה שהאמא הרגילה אותו בקטנות, ואין בה את הרצינות של הגדולים שגם הם נולדו באותו טבע רע ועבדו על עצמם.

וזה היה הענין בדוד המלך, שהקב"ה קראו "עבדי" כמו שנאמר "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי", שעבד על עצמו והפך את טבעו, עד שחשב הרגתי את היצר הרע ואמר "וליבי חלל בקרבי". היה נדמה לו שהוא כבר הרג את המדה הרעה ואיננו צריך שהי' ישלח לו סיבה, דהיינו שיעבור איזה אדם ויפחד ממנו וינצל מן החטא, הוא הרגיש שהוא כל כך חזק, שיכול בעצמו להתגבר ולא לחטוא, והאהבה שהקב"ה שולח לו יש לו אליו ולא..., ולכן אמר לרבש"ע "בחנני ונסני". והקב"ה שלח לו את הנסיון של בת שבע שלא יכל לעמוד בו, ומזה הוא נוכח לדעת שהוא כל כך אין, עד שיכול אפילו לחשוב שהוא משהוא. הרבש"ע רצה להראות לו שהוא "אין"...

הרבש"ע שהוא בחינת "אין". ע"י הנסיון הזה ראה שהאדם הוא כלום, ואין אפילו ממי לדבר. ועל ידי זה הגיע לבחינת "דוד מלך ישראל חי וקיים" כמו הבורא שהוא חי וקיים. והגיע למדריגה יותר גבוהה ממלאך, שיכול לכרוא עולמות.

ואיך האדם מוצא אותו? הרי את הכסף שהוא רוצה לגנוב הוא רואה בעיניים, את פלוני המקניט אותו ומביאו לידי כעס הוא רואה בעיניו, ואילו את הרבש"ע אינו רואה כלל. ואם כן כל עוד שאת הרגש הזה הוא חש ואילו הבורא נעלם, איך אפשר שאת הרגש הזה יהיה לו אל הרבש"ע.

אלא שכאשר הרבש"ע מגרה את האדם לגנוב למשל, הוא שולח לו מיד סיבה של אדם שעובר שם ומיד עובר רתת בליבו של הגנב, הוא מפחד שהלה מביט בו. למרות שהלה אינו חושב מאומה, הגנב מפחד ממנו או מתבייש מפניו. המצב הזה ממחיש לנו יותר מכל מה הוא האדם, שמעצמו אינו יכול להתגבר על התאוה לגנוב, אינו מתבייש מעצמו ואינו מפחד מהי', ואילו כאשר יש לו דמיון שמישהו מסתכל עליו הוא מתבייש ומפחד ונמנע מלגנוב. על זה שאלו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו". ובדיוק בשביל זה הרבש"ע שולח לו את התאוה הזו. הוא נטע בו את הרצון לגנוב, בכדי שעל ידי זה יווכח שאין בו את הכח לעמוד נגד התאוה הזו. ולהראות לו במה הוא מתחזק? בדמיון של הפחד או הבושה מבן אדם שעובר.

כל זה בא כדי ללמד, שהאדם הוא כלום, מיוזמת עצמו ומהבנתו אינו בורח אבל מפני דמיון של פחד הוא בורח, והכל הוא הרבש"ע שמוליך אותו. אין זה מקרה שבדיוק ברגע שהולך לגנוב עובר לפניו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מענין קודם

483
x

בלעו. ואף העשיר הגדול ביותר שיש לו כל טוב רוצה לבלוע את העולם, ומה חסר לו עוד שהוא צריך הכל? רק הרבש"ע הטביע באנוש טבע זה שתמיד לא יהיה לו מספיק, ותמיד מקנא במה שיש לשני. והטעם והשורש של זה הוא, שהרבש"ע רוצה שישתמשו במידה זו לעבוד אותו, ומזה נובעת כל הקנאה.

כשאני רואה מרחוק אדם לבוש מעיל יפה אני מקנא בו. ומדוע אני מקנא בו, כי הרבש"ע רוצה שיהיה לי מושג בהשתוקקות לה'. רק והיות שהוא טמיר ונעלם, איה הוא, איפה הוא שאחיה איתו. לכן הוא נתן לי קנאה, שהעיניים שלי יצאו אל המעיל של פלוני. ולמרות שיתכן שאני לבוש יותר יפה ממנו, וכשאתקרב אליו אראה שאין לי כלל במה לקנא, הרבש"ע הכניס בי את הקנאה, כדי ללמדני את ה"אין" שלי באמצעות הקנאה. הוא רוצה שבאמצעות הקנאה יהיה לי את הרגש הזה אליו. כל הקנאה הזו נשלחה לי בכדי שע"י סיבה שה' שולח לי אעצור בעצמי מלקנא, ורק אמצא את הרבש"ע הטמיר ונעלם, ואת הרגש הזה שיש לי בקנאה יהיה לי אליו, רק כאשר יגיע האדם לשורש הקנאה - שהוא הרבש"ע הטמיר ונעלם מכל שאין לנו בו השגה - יוכל לכבות את אש הקנאה, ולהעלות את הרגש הזה אל הרבש"ע ע"י ההימנעות מהקנאה.

ומזה אנו יכולים ללמוד איך למצוא את הרבש"ע בתוך ההעלם של העולם. האדם הזה שאינו יכול מעצמו להתחזק, לא בקנאה, ולא בלשון הרע, ולא ברכילות, לא בגניבה ולא ברציחה, הוא מוכרח תמיד להגיע אל מי שאמר והיה העולם, בלא זה הוא לא יכול ולא יחזיק מעמד בכלום. ואם כן מהו האדם הזה? - אין. ואז הוא יכול למצוא את הרבש"ע ולחיות בבחינת "אין" כמוהו. אך כל עוד שלא יגיע לבחינת אין לא יוכל להשיג את הרבש"ע ולחיות איתו.

משל למה הדבר דומה? בעמקי היער מונח יהלום ששווה מיליארדים, אבל מי יכול להכנס לעובי היער לקחת אותו, הלא כל היער שורץ חיות רעות טורפות נחשים ונמרים, ומי יסכן את עצמו? כך הרבש"ע ברא את עצמו בתוך יער כזה שאף אחד אינו יכול למצוא אותו. ואם כן מה הוא רוצה מאיתנו? הוא רוצה שנמצא את עצמנו שאנו אין, הוא אין, גם אנו נדע שאנו אין, וכך נוכל להגיע אליו, שהוא בחינת אין טמיר ונעלם.

ובשביל זה נתן לאדם את המידות הרעות, את מידת הקנאה למשל, שיש לו עינים גדולות ורוצה הכל. לכל אדם נותן הרבש"ע כל צרכו, ולא חסר לו כלום. אף אחד לא מת מרעב, ולכולם יש מה ללבוש. ואם כן למה יש כזו קנאה שאיש את רעהו חיים

המשך פנינים יקרים

ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל (כ"ב, כ"ט) אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום ומגודל אהבתו היה מכסה את השנאה בין אדם לחברו והיה מרבה אהבה בין איש לאשתו, ומפני שאהרן עסק בהבאת שלום הרי בהסתלקותו ניכר היה חסרונו. זה מה שנאמר ויראו כל העדה מה שהיה בתוכם כי גוע אהרן ולא יהיה מי שיתעסק בענין חשוב זה ויבכו את אהרן כל בית ישראל. (ברכת יצחק)

וישמע הכנעני מלך ערד (כ"א, א) רש"י: שמע שמת אהרן וגסתלקו עניי הכבוד. אהרן היה סמל השלום בישראל, כל זמן שראו את אהרן בחיים וגדול כח השלום לא העזו אומות העולם לפגוע בישראל. משנסתלק אהרן נוצר חשש שיהיה פירוד בישראל לזאת חשב מלך ערד שעכשיו הגיע שעת הכושר להלחם בישראל...

וישלח ה' בעם את הנחשים (כ"א, ו) למה שלח ה' הנחשים? מדה כנגד מדה שהנחש אוכל כל מטעמים ומטעים מעם עפר כך התיחסו העם אל המן אשר למרות שהיה האפשרות להרגיש כל טעם שחפצים באכילת המן בכ"ז המה הרגישו במן טעם עפר ולכך אמרו ונפשנו קצה בלחם הקלוקל.

(מושב זקנים)
והביט אל נחש הנחשת וחי (כ"א, ט) אמרו חז"ל (יזמא כג) כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח. הכוונה שאם ת"ח בא לכלל כעס עליו להיות נותר - כלומר מתבונן שיקח דוגמא מנחש הנחשת שהיה בו גם כח ממיית וגם כח רפוי ואם לנחש כך לת"ח על אחת כמה וכמה... (אור החכמה)
וממדבר מתנה (כ"א, יח) דבורי התורה הניתנים במדבר - בשפלות, מתנה נתונים במתנה נצחית בלי כל מעכב. (פלגי מים)

וממתנה נחליאל (כ"א, י"ט) המכיר בכך שהכל אינו שלו אלא מתנתו של מקום, ביכלתו להמשיך שפע ברכה עד שינחיל אותה לנצח כנחלתו של הקב"ה וזה ממתנה של מקום נחליאל - נחלת ה'. (דברי אמת להר"י מלובלין)

ויבא יהצה וילחם בישראל (כ"א, כ"ג) כאשר רואים שונאי ישראל שיש פירוד לבבות בקרב העם - יהצה - מלשון מצה ומריבה אזי וילחם בישראל.
ונירם אבד חשבון (כ"א, ל') זה שמתגאה והוא נעלה בעיני עצמו שאומר ראו כמה אני רם - אז לא יעלה בידו להתבונן בעצמו ובודאי בגלל הגאווה - ונירם אבד להתבונן ולעשות חשבון נפש. (אור המאיר להרה"ק מויטומיר)

תזכורת חשובה - אין מזרזים אלא למזרזים

כל אלו שקצלו על עצמם לגמור מסכת צ"ס צצלי
לעילוי נשמת מו"ר ר' אשר זיע"ה
עד ליום הכילולא צמוצחי יום כיפור הצעל"ט תשע"ח
מתבקשים להזדרז ולגמור את אשר קיצלו צל"נ

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' ערני 3 ירושלים
פקס: 5325477 - 02 ☎ 5829688 - 02
ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

